

SamSam Uitvaartcoaching met partners in gesprek over drie pijnpunten

Betere en simpele voorlichting, politieke lobby en verplichte uitvaartverzekering: professionals in de uitvaartbranche, het welzijnswerk en anderen brachten tal van ideeën in om uitvaartarmoede te voorkomen. De bijeenkomst van SamSam Uitvaartcoaching in de Pauluskerk op 21 november 2024 was daarmee een goede start.

Al tien jaar helpt SamSam Uitvaartcoaching mensen met een laag inkomen om bij verlies van een dierbare de uitvaart te regelen. Met onze hulp krijgt de overledene een waardige uitvaart tegen beperkt budget en voorkomen we schulden bij nabestaanden. In die tien jaar hebben onze uitvaartcoaches bijna duizend mensen bijgestaan in de regio Rotterdam en ver daarbuiten. Toch is uitvaartarmoede een groeiend probleem en zien we dat steeds meer mensen na overlijden van een dierbare met schulden achterblijven.

SamSam Uitvaartcoaching luidt de noodklok over drie pijnpunten die we de afgelopen jaren zijn tegengekomen: het ontbreken van de gemeentegarantie, verlies van een uitvaartverzekering en kwetsbare families met een migratieachtergrond. Tijdens een bijeenkomst in de Rotterdamse Pauluskerk op 21 november 2024 gingen we in gesprek met professionals uit de uitvaartbranche, het welzijnswerk en andere geïnteresseerden over oplossingen voor deze pijnpunten.

Ontbreken gemeentegarantie

Mensen die geen geld hadden voor de uitvaart van een dierbare, konden lange tijd hulp krijgen van de gemeente. Zo konden nabestaanden toch een waardig afscheid nemen. Maar sinds 2017 hebben steeds meer mensen moeite om deze financiële steun van de lokale overheid te krijgen. De regels zijn simpelweg te moeilijk voor een grote groep mensen, waardoor zij zich onnodig in hoge schulden steken.

Voorlichting en publiciteit

Er is vooral een gebrek aan kennis, concluderen de aanwezigen die over dit thema in gesprek gingen, omdat er een taboe is op de dood. Kennis over de

kosten van een uitvaart en alle regels eromheen ontbreekt. Betere en simpele voorlichting is daarom belangrijk. Een concreet idee is om meer aandacht te vragen voor dit onderwerp in de media, bijvoorbeeld door redacties van programma's als *Ik mis je* of *De kist* te benaderen.

Verder bleek uit het gesprek dat de politie niet op de hoogte is van de regels. Wanneer zij bij mensen komen die met een sterfgeval te maken hebben, verwijzen zij direct door naar een uitvaartondernemer. Deze druk om snel de uitvaart te regelen kan echter grote financiële gevolgen hebben voor de nabestaanden. Een concreet idee was dat SamSam voorlichting gaat geven op de politieacademie, zodat agenten in opleiding op de hoogte zijn van de risico's.

Lobby en petitie

De wet op lijkbezorging is aan verandering onderhevig. Het is belangrijk dat beleidsmakers beseffen welke praktische gevolgen deze veranderingen hebben, vooral als het gaat om kwetsbare burgers. Het idee is dan ook om een team te vormen dat invloed kan uitoefenen op de politiek. Dit team zal bestaan uit professionals van verschillende organisaties, elk met relevante competenties. Door de lobby van dit team zal de Wet op lijkbezorging beter kunnen aansluiten op de praktijk. Om de overheid alvast kenbaar te maken dat er zorgen zijn over de veranderingen in de Wet op lijkbezorging, zullen deze organisaties een petitie aanbieden.

Verlies van een uitvaartverzekering

Nabestaanden weten het zeker: hun dierbare had een uitvaartverzekering. Ze weten alleen niet hoe ze bij de polis moeten komen. Na een lange zoektocht blijkt de polis niet meer te bestaan: de overledene was lange tijd verzekerd, maar werd geroyeerd toen diegene in een schuldsaneringstraject kwam.

Verplichte uitvaartverzekering

Alle deelnemers aan deze gesprekstafel herkenden het probleem. Vroeger sloten ouders standaard een uitvaartverzekering voor hun kinderen af, maar tegenwoordig gebeurt dat veel minder - vooral niet bij mensen met een laag inkomen. Om dit te voorkomen zou een verplichte uitvaartverzekering, net

zoals bij de zorgverzekering, een oplossing zijn. Een andere manier is dat iedere burger verplichte dekking heeft via ingehouden belastingen, zoals in Zweden gebeurt. Een derde manier is dat financieel kwetsbare mensen hun uitvaartverzekering via de bijzondere bijstand kunnen financieren. Een laatste manier is dat groepen mensen hun uitvaartverzekering gezamenlijk financieren, zoals zelfstandig ondernemers gezamenlijk in een broodfonds hun risico op arbeidsongeschiktheid dekken. Deze manieren moeten onder de aandacht van de landelijke politiek gebracht worden.

Voorlichting

Ook bij dit thema is voorlichting een manier om problemen te voorkomen. Er zouden meer preventieve maatregelen genomen moeten worden door instanties die zich bezighouden met het voorkomen van schulden, zoals het Nibud.

Die voorlichting kan wat de deelnemers betreft niet vroeg genoeg beginnen. Zo zou er al een folder in de Blijde Doos bijgevoegd kunnen worden die jonge ouders krijgen na inschrijving van de geboorte bij de gemeente. Ook jongeren die 18 jaar worden zouden informatie moeten ontvangen. Op dat moment verandert er veel voor hen en moeten zij alles zelf regelen. In de informatievoorziening hierover zou ook de uitvaartverzekering meegenomen moeten worden.

Kwetsbare families met migratieachtergrond

De veelheid van regels en loketten blijkt in de praktijk vooral problematisch voor mensen met een migratieachtergrond. Zo is het onmogelijk om financiële hulp te krijgen voor de uitvaart van een ongedocumenteerde overledene, laat staan voor repatriëring van het lichaam. Vaak steken de kinderen zich flink in de schulden om hun ouder de laatste eer te bewijzen.

Gemeenschap

Leer van de islamitische gemeenschap, brengt een van de deelnemers aan deze gesprekstafel in bij dit onderwerp. Binnen de islamitische gemeenschap springen mensen financieel bij wanneer anderen uit de gemeenschap een uitvaart niet kunnen bekostigen.

Repatriëring

Nederlanders met een migratieachtergrond willen soms na hun overlijden begraven worden in hun land van herkomst. Om te voorkomen dat hun kinderen zich hiervoor in de schulden steken, is het belangrijk om deze wens bij leven al te bespreken. Als het mogelijk is om bij leven al terug te keren, dan zou dat hoge kosten voor de familie voorkomen. Het gesprek hierover zou een vast onderdeel moeten zijn bij stervensbegeleiding.

Bereik jongere generatie

Omdat het vaak de kinderen zijn die de kosten voor repatriëring van hun overleden ouder betalen, is het van belang dat zij goed op de hoogte zijn. Deze jongere generatie kan mogelijk met een schuld achterblijven, dus is het belangrijk dat zij weten hoe ze dit kunnen voorkomen. Om deze generatie te bereiken is inzet van social media essentieel.

Bereik nieuwkomers

Mensen die net in Nederland zijn komen wonen zijn eveneens een kwetsbare groep, omdat ze niet op de hoogte zijn van de kosten en regels omtrent een uitvaart. Het is daarom van belang dat zij de juiste informatie krijgen in hun eigen taal. Bredere beschikbaarheid van de [5 gouden regels](#) in verschillende talen, zowel digitaal als op papier, zou een oplossing zijn.